

28 september 2023

Peter Gabriëls

De nieuwste ontwikkelingen op 'bouwen' en ESG

Brabantse Aanpak Circulair Bouwen

Dutch
Green Building
Council

Is dat nou allemaal wel nodig?

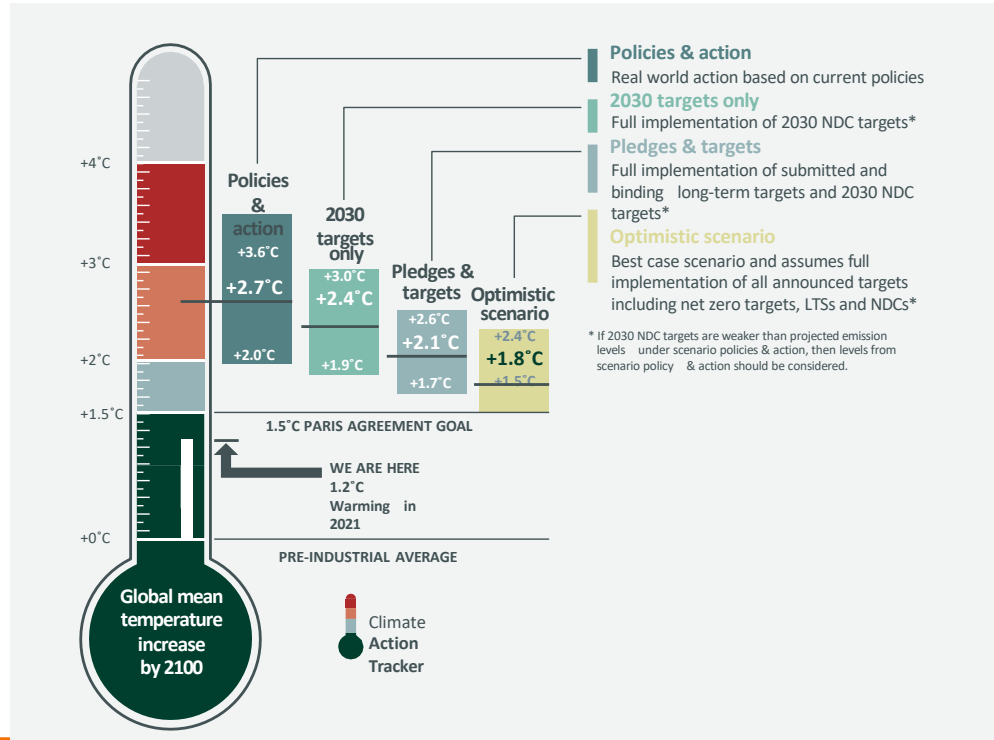
Drie doden, onder wie twee Nederlanders, door 'bijbelse' overstromingen in Slovenië

Bij hevige overstromingen in Slovenië zijn twee Nederlanders en een Sloveen om het leven gekomen, meldt de lokale politie aan het Sloveense persbureau STA. Reddingswerkers beschrijven de overstromingen als 'bijbels'.

Maarten Albers 4 augustus 2023, 15:33

De vertaling van beleid naar actie is cruciaal

Deze lunchsessie

1. Introductie DGBC
2. Trias ecologica
3. ESG rapportages
4. Vragen en discussie

Introductie DGBC

Dutch
Green Building
Council

Over DGBC

- **Maatschappelijke** organisatie (stichting) met een **ANBI status**
- Opgericht in 2008 en gesteund door **marktpartijen** (DGBC-partners)
- Gestart met een **gemeenschappelijke taal** voor duurzaam vastgoed: **BREEAM-NL**
- Nu: grootste en meest **brede netwerk** in Nederland **verduurzamen gebouwde omgeving**
- Onderdeel van wereldwijd netwerk, lid van de **World Green Building Council**
- **Kopgroepen** bepalen mede de koers
- In gesprek met de **overheid, markt en politiek**

CO₂- NEUTRALITEIT

CIRCULAIRE
ECONOMIE

GEZONDHEID

KLIMAATADAPTATIE

BREEAM® NL

Trias ecologica

Dutch
Green Building
Council

Het thema van de verkiezingen:

“Wooncrisis vraagt om radicaal kiezen voor duurzame nieuwbouw”

- Groenlinks

“Bouwen, bouwen, bouwen. Nu doorpakken!”

- CDA

“We gaan een miljoen nieuwe huizen bouwen”

- D66

“100.000 betaalbare nieuwe woningen per jaar bouwen”

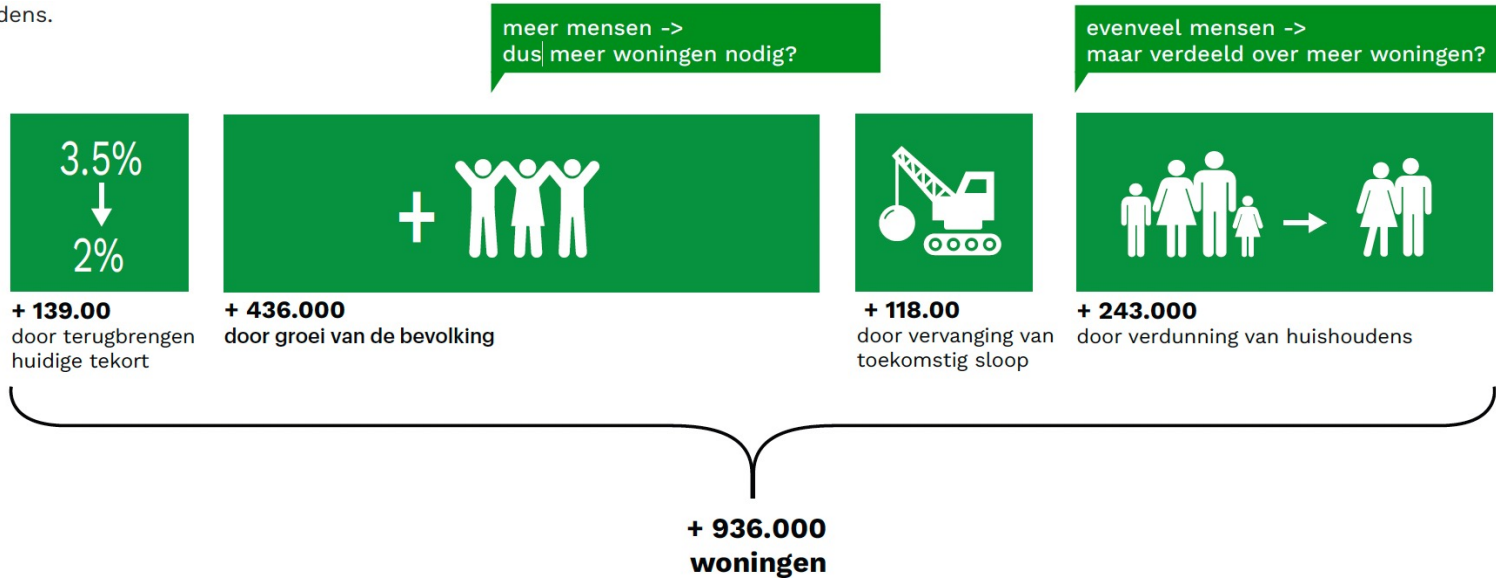
- PVDA

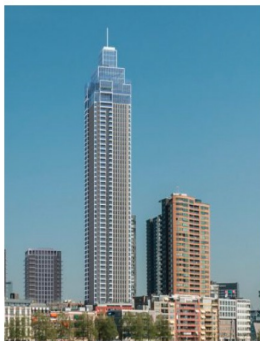
“Bouwen, bouwen, bouwen.!”

- VVD

Waar komt de 1 miljoen woningen vandaan?

dens.

= 3.900 keer de Zalmhaventoren
(Rotterdam)

= 2.000 keer de Kleiburgflat
(Bijlmermeer Amsterdam)

= 42.000 keer een urban villa
(voorbeeld Funen Amsterdam)

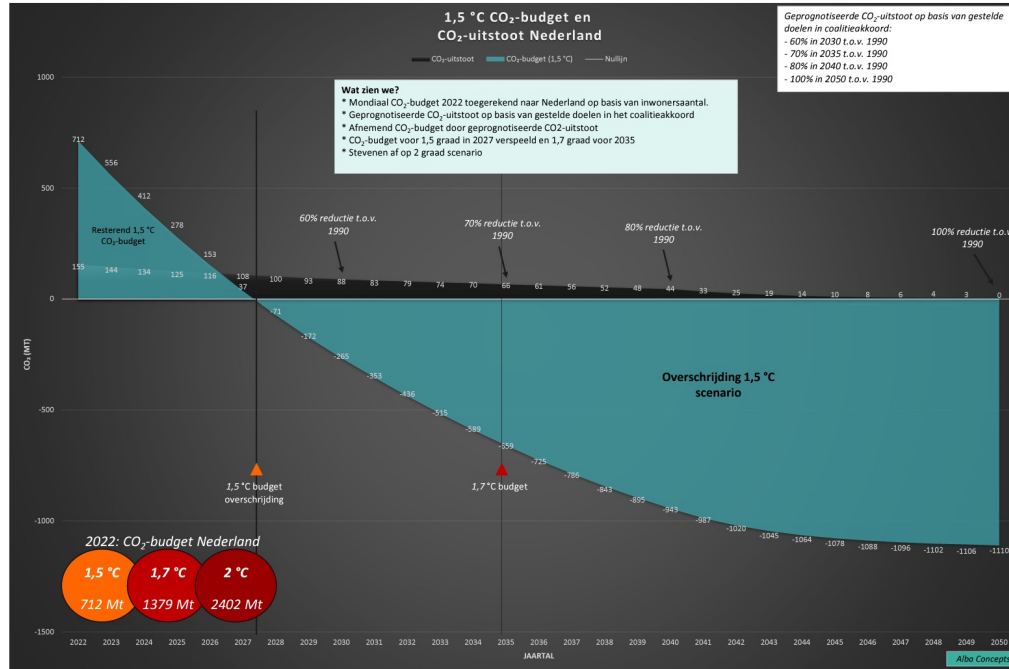

5.400 kilometer aan
rijtjeswoningen

Hoeveel is 1 miljoen woningen?

Inclusief voorzieningen is er meer ruimte nodig dan de stad Amsterdam

We schieten dus ons CO₂-budget heen

Figuur 2: CO₂-budget Nederland vanaf 2022

Hoe richten we onze toekomst in?

Dutch
Green Building
Council

nieuwsuur

Zaterdag 16 september, 07:00

Rijksbouwmeester wil pas op de plaats, goed nadenken en dan pas bouwen

Het is een van de grote thema's waar een nieuw kabinet mee te maken krijgt: woningbouw. En de keuzes die we nu maken, bepalen hoe de komende decennia eruitzien, zegt Rijksbouwmeester Francesco Veenstra. Die keuzes zijn zo belangrijk dat we nu "pas op de plaats" moeten maken en eerst bedenken wat echt nodig is. "Dus laten we daar even de tijd voor nemen", is zijn advies.

Principe achter de trias ecologica

"Reduceren"

- Verminder de vraag naar nieuwbouw.

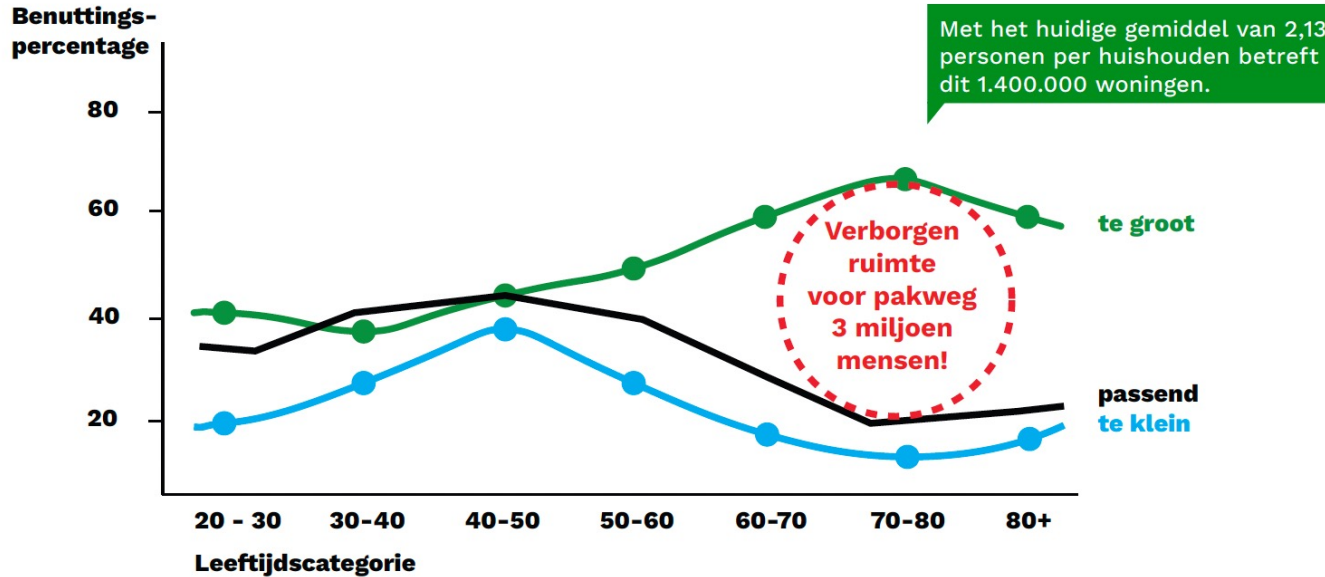
"Optimaliseren"

- Bestaande stedelijke gebieden optimaal benutten, door bijv. renovatie/ transformatie.

"Ecologiseren"

- Als er gebouwd moet worden, dan binnen de planetaire grenzen.

1. Verminder de vraag naar nieuwbouw

2. Benut de bestaande bouw optimaal

Potentie van woningsplitsing: 80.000 tot 160.000 woningen¹

Potentie van transformatie van gebouwen met leegstand: 390.000 woningen²

Transformatie van aanstaand leegstaand vastgoed overheid en agrarisch vastgoed: 29.000 woningen

Transformatie van “verborgen” leegstaande kantoren: 33.000 woningen³

¹ Bron: De potentie van splitsen en optoppen, Stec groep, 2023)

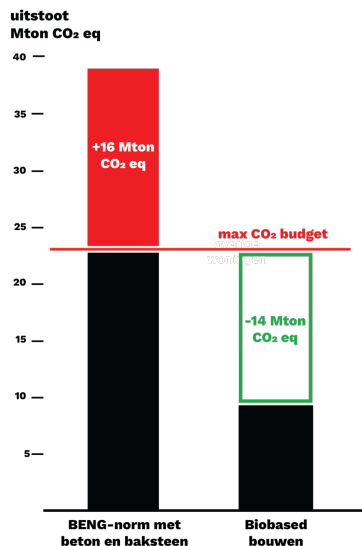
² Bron: CBS, Landelijke monitor leegstand

³ Bron: Verborgene leegstand in Nederland, Colliers, 2022

3. Als er gebouwd moet worden, dan zo duurzaam mogelijk

- Bij voorkeur in de stedelijke omgeving, vanwege klimaatrisico's en bescherming van de bodem;
 - Optoppen (ruimte voor 100.000 extra woningen)
 - Verdichten
 - op het spoor
- Holistisch; klimaatadaptief, gezond, natuurinclusief en maatschappelijk
- Binnen het CO₂-budget

Van regelgeving naar bouwen binnen het CO₂-budget

Bron: Platform Woonopgave

- Met de huidige regelgeving overschrijden we het CO₂-budget
- CO₂-budget van 210 kg CO₂-equivalenten staat gelijk aan mpg van 0,35

Oplossingen

- Uitvragen (en selecteren) op CO₂-uitstoot over de hele levenscyclus volgens het [Paris Proof rekenprotocol](#)
- [Nieuwe eis](#) voor CO₂-uitstoot voor aanvang bouw (module A)
- Biobased en met secundaire materialen bouwen!

ESG rapportages

EU Taxonomie

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

Dutch
Green Building
Council

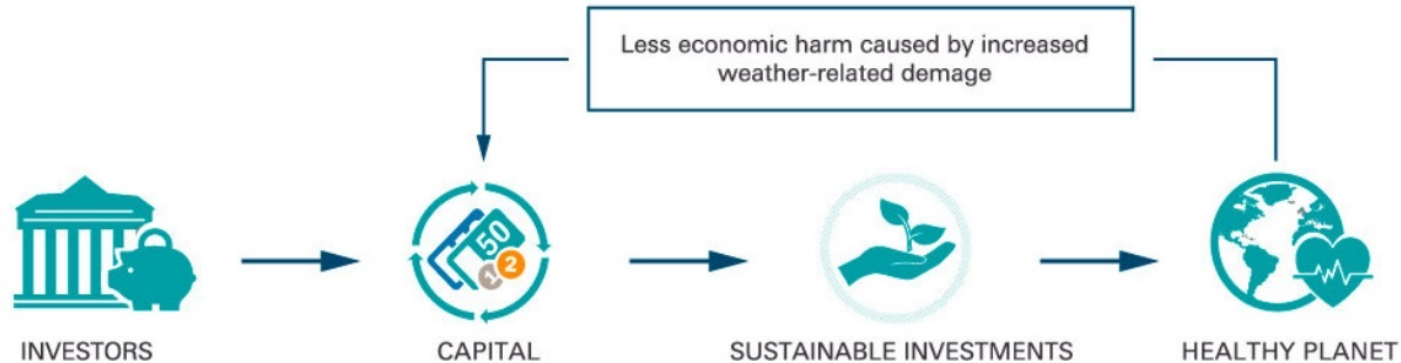
EU Green Deal – 55% CO₂-reductie in 2030 (Fit for 55)

EU Green Deal – 55% CO₂-reductie in 2030 (Fit for 55)

Doel van EU Sustainable Finance Program

EU Taxonomie:
kwalificatie van
'duurzame'
investerings

EU Taxonomy 6 klimaatdoelen

sustainable use of water
and marine resources

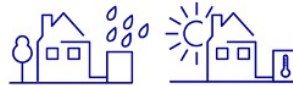
climate change
mitigation

pollution
prevention

transition to a
circular economy

climate change
adaptations

protection of
ecosystems

Duurzaamheidscriteria op klimaatdoelen gesteld voor:

- Bouw en vastgoed

7.	Bouw- en vastgoedactiviteiten	174
7.1.	Bouw van nieuwe gebouwen	174
7.2.	Renovatie van bestaande gebouwen.....	178
7.3.	Installatie, onderhoud en reparatie van energie-efficiënte uitrusting.....	180
7.4.	Installatie, onderhoud en reparatie van oplaadstations voor elektrische voertuigen in gebouwen (en parkeerplaatsen verbonden aan gebouwen).....	183
7.5.	Installatie, onderhoud en reparatie van instrumenten en apparaten voor het meten, regelen en controleren van de energieprestaties van gebouwen	184
7.6.	Installatie, onderhoud en reparatie van technologieën op het gebied van hernieuwbare energie	185
7.7.	Verwerving en eigendom van gebouwen	186

- Maar ook GWW- en energieprojecten, waaronder;

✓	6. Vervoer
>	6.1. Interstedelijk personenvervoer per spoor
>	6.2. Goederenvervoer per spoor
>	6.3. Personenvervoer in steden, voorsteden en over de weg
>	6.4. Exploitatie van persoonlijke vervoersmiddelen, fietslogistiek
>	6.5. Vervoer met motorfietsen, personenauto's en lichte bedrijfsvoertuigen
>	6.6. Goederenvervoer over de weg
>	6.7. Personenvervoer via de binnenwateren
>	6.8. Goederenvervoer via de binnenwateren

Criteria bij nieuwbouw

Substantiële bijdrage aan mitigatie van klimaatverandering

Ten minste 10% beter dan BENG (2) eisen

Gebouwen groter dan 5000 m² worden op luchtdichtheid en thermische integriteit getest en afwijkingen worden gerapporteerd

Gebouwen groter dan 5000 m² wordt het GWP (*onderdeel van de Nederlandse MPG*) berekend voor de hele levenscyclus en wordt gerapporteerd

Criteria voor nieuwbouw

Geen significante schade toebrengen aan (DNSH)	
Klimaatadaptatie	Klimaatrisicobeoordeling is uitgevoerd en bij significant risico zijn mitigatiemaatregelen toegepast (Appendix A)
Duurzaam gebruik en bescherming van water	Een milieu effectbeoordeling is uitgevoerd (Appendix E) - Wastafelkranen en keukenkranen: Maximale waterstroom van 6 liter/min - Douches: Maximale waterstroom van 8 liter/min - WC's: Maximaal spoelvolumen 6 liter en gemiddeld 3,5 liter - Urinoirs: Maximaal 2/liter/pot/uur. Maximaal volledig spoelvolumen van 1 liter
Circulaire economie	- Minstens 70% van bouw- en sloopafval wordt voorbereid op hergebruik of recycling. - Flexibiliteit gebouwoontwerp wordt aangetoond a.d.h.v. bijvoorbeeld ISO 20887
Preventie van verontreiniging	- Toepassing van bouwcomponenten en - materialen met een lage concentratie van giftige stoffen (zoals minder dan 0,06 mg formaldehyde per m³) - Brownfieldterreinen worden onderzocht op potentieel verontreinigde stoffen
Bescherming van biodiversiteit en ecosystemen	- Niet gebouwd op grond met matige tot hoge bodemvruchtbaarheid en ondergrondse biodiversiteit. - Niet gebouwd op terrein met erkende hoge biodiversiteitswaarde en land dat dient als habitat voor bedreigde diersoorten

Grote bedrijven (NFRD/CSRD)

Dubbele materialiteitsprincipe

Ecologische
indicatoren (E)

Maatschappelijke
indicatoren (S)

Bestuurlijke
indicatoren (G)

Financiële marktpartijen (SFDR)

Ecologische
indicatoren (E)

Maatschappelijke
indicatoren (S)

Bestuurlijke
indicatoren (G)

EU Taxonomie

- Ecologische grenswaarden
- Minimum Social Safeguards

Groene
vastgoedfondsen
(artikel 8 en 9)

Wie moeten er op ESG rapporteren?

- Grote beursgenoteerde bedrijven (NFRD/ CSRD)
 - Meer dan 500 medewerkers, netto inkomsten 40 miljoen, 20 miljoen op de balans (100 NLe bedrijven)
 - Dit wordt uitgebreid naar 'middelgrote' bedrijven
- Asset management (SFDR)
 - Portefeuillebeheer, fondsen, alternatieve beleggingsfondsen
- Corporate & Investment banking (GAR)

Ook partijen die niet rapportage plichtig zijn zullen met de EU Taxonomie in aanraking komen

Voorheen MVO-verslag: Nu de CSRD en SFDR

- Beide vereisen transparantie over sociale én milieu impact
 - CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive); Voor grote bedrijven
 - SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation); Voor financiële instellingen
- Het doel is;
 - Uniformiteit creëren in ESG-rapportages
 - Investeerders, financiers en andere stakeholders bewuste keuzes laten maken
 - Aanzetten tot MVO

12 sept 15:54 • Aangepast op 12 sept 18:50

'Golf aan klimaat^{actie}~~claims~~ ~~dreigt voor~~ bedrijfsleven door nieuwe EU-richtlijn'

Orla McDonald, Rutger Betlem

"Elk (bedrijf) dat bewust het klimaat in gevaar brengt en in zijn klimaatplannen onvoldoende maatregelen neemt om dit te voorkomen, kan opzet of bewuste roekeloosheid worden verweten. De verzekering dekt dat niet".

Bart-Adriaan de Ruijter, partner corporate litigation CMS

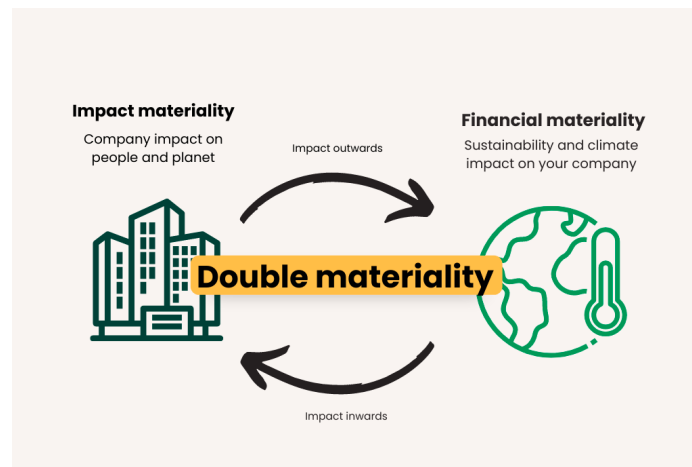
Financieel Dagblad 13 September 2023

Wat is de CSRD?

Een ESG rapportageplicht voor grote bedrijven. De CSRD zet specifieke indicatoren, methodieken en standaarden waarop gerapporteerd moet worden.

Belangrijke elementen daarin zijn:

- Dubbele materialiteit
- Impact op de 'waardeketen'

Onderwerpen onder de CSRD

Sector-Agnostische Standaarden				SECTOR-SPECIEFIEKE STANDAARDEN (komen later)
Cross cutting standaarden	Standaarden per thema			SME-PROPORTIONEEL STANDAARDEN (komen later)
	Milieu	Sociaal	Governance	
	ESRS 1 Algemene vereisten	ESRS E1 Klimaatverandering	ESRS S1 Eigen werknemers	
ESRS 2 Algemeen toelichtingen	ESRS E2 Vervuiling	ESRS S2 Arbeiders in de waardeketen		
	ESRS E3 Water en mariene hulpbronnen	ESRS S3 Invloed op gemeenschappen		
	ESRS E4 Biodiversiteit & ecosystemen	ESRS S4 Klanten en eindgebruikers		
	ESRS E5 Materiaalgebruik en circulaire economie			

Onderwerpen onder de SFDR

MANDATORY ADVERSE SUSTAINABILITY INDICATORS

Climate and other environment indicators

- GHG Emissions (Scope 1,2,3 & Total)
- Carbon Footprint
- GHG Intensity
- Fossil fuel sector
- Non-renewable energy consumption and production
- Energy consumption intensity per high impact climate sector
- Biodiversity sensitive areas
- Emissions to water
- Hazardous waste ratio

Social and governance indicators

- Violations of UN Global Compact principles and OECD Guidelines
- Lack of processes and compliance mechanisms to monitor compliance with UN Global Compact principles and OECD Guidelines
- Gender pay gap
- Board gender diversity
- Exposure to controversial weapons

Wat is het effect van de ESG rapportageplicht bij nieuwbouw?

Locatiekeuze gaat een grotere rol spelen

EU Taxonomie wordt een minimale vereiste voor investeerders, beleggers en financiers

Meer inzicht in de werkelijke ecologische en sociale impact over de hele bouwketen en levenscyclus

Gemeenten kunnen een rol spelen op de uitvraag naar (en selectie op) EU Taxonomie- en ESG-rapportages, en zelf een voorbeeld stellen

Verwachte impact ESG rapportage regelgeving

1

Meer focus op
daadwerkelijke
impact

2

Transparantie wordt
een grote drijfveer
om duurzamer te
opereren

3

Niet duurzame
gebouwen worden
minder goed
verkoopbaar en
financierbaar

4

Enorme vraag naar
data vanuit
financiers, bouwers,
projectontwikkelaars
en beleggers

5

De hele bouwketen
zal zich klaar
(moeten) maken op
de ESG rapportage
regelgeving

Producten ESG rapportage

- [EU beleidsoverzicht](#) voor de bouw en vastgoedsector
- EU Taxonomie [handreiking](#)
 - Interpretatie van de eisen
- [Vergelijking](#) BREEAM-NL en EU Taxonomie
 - Veel elementen uit de EU Taxonomie zijn in BREEAM-NL gedekt
- CSRD [webinar](#) op 13 oktober
- [Training](#) ESG rapportage op 21 november

Vragen?

Dutch
Green Building
Council

Voettekst

Zuid Hollandlaan 7
2596 AL Den Haag

088 – 55 80 100
p.gabriels@dgbc.nl

DGBC.nl

